

de dăruire în septembrie... și când va prinde im-

de dăruire în septembrie... și când va prinde im-

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau expeditiunea; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuntul si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 50 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 7 iunie n. 1873.

Bravo! Numai oblu spre tianta, mileru; puncti dreptatea, rusinea, și omenia — la o parte; — ce li si trebuie domnilor stepanitori magiari — nebunii d'astea; au gratia Imperiului și — de buna sēma aprobarea Bismark!

Oblu deci, navala a supr'a — afullora de nemagiari din tier'a ma-

Din Scēde Béla, Ministrulu militievulgo honvédi, in aplausulu demomoni si reactiuniloru magiari — a dile trecutele unu ukaz, cum dicu pentru magiarisarea seriōsa a milorulu!

Prin ael'a respica, că pentru inatu s'a potatu intemplă si toleră, pana adeca a amagi pre maioritatea, pre poporale nemagiare!) ca la tēsi se se aplica ofițieri si cari nu limb'a magiara; acuma in sa acestu tēsi a incetatu, fie-care ofițieru este tēsi a invetiă limb'a magiara. cătu curēndu; era pana atunci, ori-ce tēsi pentru acei ce nu sciu limmagiara cu recerut'a perfectiune, este

Celu mai frumosu, — desi, dupa tēsi de cătu onorabilu modu, d'a imitarea nemagiardorulu si nemagiardorulu la milit'a tiered, si d'a tēsi posturile de ofițieri, supemagiari, pentru natūitua cea alēsa magiari!

„Ellendör“ după care reproducem caracteristica scire, nu pōte descoperi indignatiunea că, scire de ofițierulu militiei, s'a tēsi unu ofițieri n'au sciatu se tēsi cu feciorii de sub comand'a tēsi n'au sciatu nici se pronuncia magiari de comand'a!

Intr'adeveru mare scandalu si chiar a d'adeveru tēsi, ca ofițierulu se nu tēsi tēsi militiorulu de sub condut'a tēsi? Dar ore militiele, feciorii de tēsi magiari si numai magiari? sēu tēsi tēsi tēsi magiari?

AV; si in maioritate prevalente sunt magiari, sunt fii poporulu patriei, tēsi si proprie nationalitate — tēsi si egalit' inreptatita.

El bine, domniloru: cum socotiti tēsi ca ofițieru se se intielega cu tēsi nemagiari in limb'a vōstra, pre tēsi n'au pricepu?

Vreti se fiti drepti: ei bine, de ce tēsi nu comand'a, pre cum a fostu tēsi cea absolutistica, ca — fie tēsi se se detoria a seti limb'a tēsi de tēsi tēsi a la care servece? — n'au de dreptate t'au dōre pre tēsi si a nume pre „Ellendör“ si pre tēsi Béla, oi — de magiarime si tēsi tēsi!

Er — inatu pentru comanda, dommagiari, orbiti de Ddiu, — deca tēsi, ca ofițierulu se nu scie limmagiari, apoi este si absurdu si baromand'a, apoi este si absurdu si baromand'a intr'o limba, pre care tēsi mai mare a militiei n'o pricepe. tēsi tēsi tēsi, ca este unu ade-

— tēsi ca Ddiu! —

Grati'a si de granti'a!

Marturiamu că — nu ne prinde midea marea interesare a politiciloru cristiloru — pentru acēsta tema sēu tēsi tocmai este la ordinea dilei.

Se lucra de preste unu millionu de tēsi si peste 600 mille patrate; de tēsi de tēsi, de tēsi si tēsi a unoru poporatiuni, prin tēsi

stepanii de astadi a puterii — vor a-si mari si ascură chiar numai aloru tēdi si potera!

Se lucra — pentru d'a face lumea, si pre bietele popōra se crēda, ca este a se realiză o intentiune buna, morala, drēpta; — pre camda tōte, dar tōte tēsi, destēpta numai prepusuri grele, prepusuri că, are se fie o urita mistificatiune, o pacalire, o ucidere!

Noi am disu candu am luat prim'a cunoscintia despre proiectele de legeale guvernuluiu magiariu in acēsta privintia, că formularea sēu stilisarea aceloru proiecte, infacisadia o completa confuziune care nu pōte se fie, de cătu din adinsu. N'a fostu de lipsa se adangemu, căci este unu lucru cunoscutu — de candu lumea, prin esperiintia, cumca unde din adinsu se scrie confusu, nu se face din cugetu bunu! „Clara pacta — boni amici,“ — firesce: „non clara, non boni!“

Mereu ceea-ce noi, la prim'a vedere am observatu si pronunțiatu, vinu a recutiōse si alti, si a ni descoperi chiar intemplari secrete in lucrulu.

Dupa „N. Fr. Presse,“ — (a se vedē nrulu de sēra, de mercuri'a trecuta,) clubulu deakistiloru a alesu cu scrupulositate o comisiune din sinulu sen, carea — adapata in secretu cu invetiatur'a necesaria asupra insemnatei aceloru acte, membrii ei, ca totu atiti apostoli, vor avē a siopit prin sectiuni informatiunile recerute! — (Dupa rezultatu sectiuniloru, tēsi se tēsi pre core-

dintele nēmtiului din Viena — de tēsi informatu.)

Apoi scrie corespundintele numitei foi: „Propunerile au scopulu, a tēsi contu de voi'a monarchului, respicata lamuritu; a căscigă simpatiele poporatiunei si a alinā bānuielele aceliu.“

Vine clubulu stangei centrale, si — dice totu acēsta si elu. Prestē totu parol'a par' că e: „Se votdmu tōte cum se propunū, confusu si incurcatu; — numai ca se avemu o data lege; căci — sciti că apoi noi ne pricepem a splică si aplică legea!“

Prin aceste aparitiuni, din capulu loculu se arēta precarie si dūbiōse chiar si concesiunile ce la parere ici-coliā se oferu; de unde „N. Fr. Presse,“ desī in grōsa amicia cu stepanii nostri din Buda-Pesta, nu scie se-si esplice acēste aparitiuni de cătu: „Din trasur'a principiale a intregēi politice magiare, carea tēsi nivelarea si centralisarea de medilocu, er magiarisarea de scopu finalu.“

Astfelu dara afacerea grantiiei este pre cea mai buna cale, d'a deveni o noua, grasa bucatura Molochuluiu magiariu, unu pasu giganticu a culturai asiaticē spre Oriinte!

De aceea noi, nu putemu destulu de sonoru a ni redicā vōcea — in susu si in diosu, si a nune cătra cei bieti pucini deputati romani de inima, ce au mai potutu strabate — ca prin urechile acului — in Diet'a magiara, si a strigā: Bagati sēm'a, bagati sēm'a! Puneti-ve tōte poteriile, incercati, miscati tōte, ca se impedecati reulu si nedreptulu si se delaturati perichulu — de la poporu si de la patria!

Pre cătu este conocutu din reporfurile foiloru guvernementali, deakistii numai unu emendamentu sēu adausu mai de frunte au se faca la propunerile guvernuluiu, acel'a adeca, ca guvernuluiu, in cătu pentru organisarea grantiiei conformu legiloru, (celoru confuse!) se se acōrde mana libera, — sciti, cum s'a tēsi acū 5 ani in privint'a Transilva-

niei, in care urmare biēt'a Transilvania si este ingenunchiata ca nici una alta tiera!

Noi, fora a avē tēsi si ocaziune destula pentru d'a studiā proiectele din firu in peru; dupa o fugitiva percurgere si examinare a causei, siepte puncturi aflam mai vertosu vatematōrie si cari cu ori-ce pretiu ar trebui modificate. Aceste sunt:

1. Sfasiarea teritoriului si impartirea lui printre patru comitate — este o adeverata ucidere politica a poporatiunei din granitia, carea astfelu devine prēd'a ianiciariloru magiari de prin comitate!

2. Amestecatur'a justitiei austriace cu cea magiara nesimtitu avēndu se produca unu caote juridicu si o nesecuranta infricosiata de dreptu, — cu ori-ce pretiu trebuie impedecata.

3. Impartirea in doue a peduriloru si pascuniloru, pana acum dupa dreptu, intregē folosite de poporu si recunoscute de posesiuni ale grantiiei si ale graniciariloru, — este pentru graniciarii din Banatu si Baciu, o adeverata despoiere de dreptu; — pentru că acea un'a diumetate, ce — se dice că remane proprietate a statului, remane in fapta proprietate magiarismulu descompunetoriu de natiuni, si acēsta dupa firea lui are se se servese de acēste bunuri ale graniciariloru chiar pentru de a-i nimicit pre acēsta — prin coloni, legi si institutē magiare! Trebuie deci prin tōte posibilele medilōce staruitu, ca diumetate de posesiune ce este se se detraga graniciariloru si comunitatiloru lor, se se rezervata culturai poporulu si a teritoriului lor. Numai prin acēste dispozițiune se pōte justificā luarea de la poporu a unei diumetati!

4. Școlile din granitia — de candu sunt au fostu școlē nationali si confesiunali; — tēsi prin mesurale demniloru este ca ele se se esesmotodie de școlē comunalu simultane, adeca, se se instraine de oatra biserica si de sub administratiunea poporulu. O celaina formale, carea — ori-om trebuie impedecata, sēu — ceta pucinu timbrata in Dieta de aceea ce e. —

5. In granitia nu esiste poporu, nici inteligentia, nici autoritati cari se soia limb'a magiara, căci — nu esiste magiari; — domni magiari in sa au se-si bage limb'a acelu iudata, — nu numai ca se magiarisadie, ci si ca se echida de la posturile publice si de la influentia pre nationali si se-si postedia acolo pre carturariloru proletari si pre renegatid de prin tōte partile tierēi, pre cortesii si spionii lor! — Acēsta si pentru patria, si pentru dreptate si umanitate trebuie impedecatu, cerēndu-se in partile fostei grantiie cea mai deplina libertate de limba in tōta administratiunea. —

6. Representarea in Dieta cu cătu unu deputatu dupa cătu aprōpe 100,000 de suflete, — pre candu legea ungurēca de la 1848 dispune cătu unu reprezentante dupa 30,000 de suflete, — inca invederēdia cugetulu ne-amicu si nedreptu alu domniloru magiari contra poporatiunea fostei grantiie. Unu scaunu sasasescu sēu secuescu de 10 sēu 15,000 de suflete, tramite doi deputati; unu orasielu magiariu de căteva sute de suflete, tramite unulu: Comitatu romanu alu Severinului de 110,000 si cercurile romane-serbesce de Biserica-alba si de Panciova, de căte 80—90,000 de suflete, se aiba er numai cătu unu deputatu!

Acēsta ar fi — linu diu — lotr'a politica! Trebuie deci lucratu din tōte poteriile ca se se faca dreptate. — NB! Cēea-ce legea de la 1848 dispune despre grantiia, ca adeca fie-care regimentu se alēga cătu unu deputatu, este pentru acele parti ca militari, nu ca civili. Eca esemplu in Naseudu si Fagarasiu! In fine

7. Dēca domni magiari voescu si tēsi la aceea ca lumea se-si crēda — intr'adeveru constitutiunali si onorabili, apoi — se se ferēca d'a decide causele unui poporu, fora de reprezentanti, liberu aleși a aceliu! —

Facemū apelu solenu si seriosu, deputatiloru romani! Precum potu vedē, se lucra de cestiuni, de interese vitali, ce privescu de aprōpe, de adreptulu chiar — unu numeru de 175,000 de romani.

Fie-care se fie la locu-si, fie-care se-si faca detorvint'a — ca romanu si ca omu de omenia!

Noi — ni-am facutu a nōstra. — Desbāterea este la usia! —

Pesta, in 6 iunie n. 1873.

Multe colōne implu foile cele mari, despre felu de felu de combinatiuni asupra intelnirei de astadi in Viena a stepanuluiu tuturorulu Rusiloru si cu domnitorulu nostru, pre cum si despre conferintiele ce — Gorciakof ar fi avutu cu Andrassy. Noi tēsi, că — pentru d'a conspirā poteriicū stepanitori, in contra popōraloru, n'a fostu de lipsa intelnirea; cōntielegerea si solidaritatea intre domnitori este naturale, adeca — sciti, tocmai asiā de naturale oasi stepanirea si supunerea! Ce pōte se ni pēse nōa, că — ore dlu c. Andrassy si ou aisei, apēsa-ne cu, sēu fora invoierea Cesarului de la Newa?! Ajunge că — suntemu apesati. Si de aceea noi, ne-iertandu-ni nici spaciulu, atātu de marginitu alu fōiē nōstre, nu vom urmarī de felu coniepturele si combinatiunile foiloru in acēsta privintia; — numai de unele pucine momente sēu aparitiuni cauta se luamū notitia.

Foile dualistice, si cele din Viena si cele din Pesta, dupa tōte căte scrisera despre insemnatarea veditei muscale in Viena si dāpa nespusele tereiture, ligusiri si cacisleri ce fecera Imperatulu rusu, — in fine vinu a afirmā că „pacea de care ne bucurāmū, este chiar prin aceea intemiatu, căci Rusiā, in tocmai pre cum s'a urmatu si se urma diu partea Austriei, — nu sufera usurpatiunile stateloru comi-sucrane de la Dunareu de diosu!“

Va se dica, acēsta e, ce dōre pre dualisti, si vedu perichulu pentru sine cu devoltarea nationala a Serbiei si Romaniei, si ar dori ca Rusia se li ajute a conjurā acelu perichulu! si — se magulescu, că li va ajutā! —

Paralelu totu acele foi aducu pozitiv'a scire că Imperatulu Muscaliloru, precum si Mare-principele de corōna si intrēga suit'a rusēca, a destinsu in modu batatoriu la ochi pe Nichitiā, principele Montenegrului; Imperatulu Alessandru pe fie-care dia l'a invitatu pre elu si pre Domn'a-sa, la Schönbrunn, in tōta diu'a a petrecutu cu elu — privatu si in cerulū familiei. De asemenea mare-principele rusu de corōna a conferitu cu Nichiti'a ore intregi, apoi a comunicatu cu Gorciakof.

Astfelu acēstui mititelu, dar resolutu principe din Oriinte, poteriicū din Rusia i dēdera o atentiune si insemnatare, de carea stepanitorii nostri nemicu nu potu fi mai pucinu, decātu linisčiti! —

Si — ce se mai dicemū, candu in acēstu momentu „N. Fr. Presse“ vine a ni spune vāierandū-se, că semte batēndu unu ventu reactionariu rece din tōte partile, ca si candu tōte poteriile cele secrete ale iadului s'ar fi pusu in miscare, ca se inpedece progresulu si devoltarea si consolidarea libertatei popōraloru!

Ati auditu pre — vamesiu si fariseu?! Vorbesce de libertate si de popōra, pre candu chiar ei, dualistii de 12 ani in cōci, nu facu de cătu sugruma libertatea si dreptulu popōraloru, confiscandu tōte avantajiale vietii publice de statu pentru o clicu afurisita si pentru dōne nationalitati privilegiate, din cōci si din colod de Laita in minoritate!

Astfelu de stupidi se fia fostu eroldii acēstei politice reactionarie, in cătu ei se nu fia prevediutu că, — dupa moral'a si logiōa lorū, alții mai pucini si mai intiepti au maltu mai multa si dreptu si sianse d'a impilā popōrale de cătu ei?

Or'a isbandei naturale — se apropia. —

Dar ce veti dice la aceea, că „Vaterland“ organulu feudaliloru si ultramontaniloru, tocmai acū vine a descoperi, cuteca la intelnirea de mai de unadi in Petropoli intre Vilelmū si Alessandru, Bismark si Gorciakof, s'a planuitu spargerea si impartirea Austro-Ungariei?! Curiosu! —

† Batazzi, fora tōta indoieila dnpa Cavour, celu mai mare barbatu de statu alu Italiei de astadi, nascutu la 1810, joi'a trecuta, tocma 12 ani dupa Cavour, a repozatu in Frosinone, unde cu trei dile

statu în fruntea acestui articolu, și în luna lui aprilie a. o. avurăm de Balintz, (olim Balintu,) romanu de în Transilvania, după a sa propria atestare, cănu, cândă eră la cele bune, s'eu cum puku, langa adaveru, „in vino veritas“, cumca elu e romanu de origine, — dar lui, s'eu stramosului seu, candu s'a nota s'a scatiatu la conume silab'a „fi“ și data si-a renegatu și-naționalitatea și apoi — „Confessio propria regina“

nu potu a nu eschiamă: „O voi torma, ce multi stranepoti de ai divului și rapitu din corpulu natiunei romanu sinulu bisericiei nostre strabune!“

statu omu, firesce ca și toti renegatii și ni se pare că căpiase cu cătu-va înțea mortii, căci deal scia bine vorbii manesce, incepuse a se adrosa, chiar oficiale nostre bisericesci, în limba ce cei concerninti nu remustrara, și prevedeau cumca aberatiunile lui nu sa lunga. Asia si fii; căoi bunulu lu luă de pre capu.

riendu-se concursu, se presentara doi ambii romani, functionari publicoi, și Ardelenu, altulu Talosi, tutoriu orf. și Zarandului. Veni diu'a de alembrii alegatori aveau instructiune de ca numai romanu să alege. — Mai alegatoriloru fii pre partea dlui Talosiu, și motivu, precum observai eu, ci DSa și înainte de 1861 mai functiunaria în Zimbru, și poporului eră cu pre candu pre dlu Ardelenu nu-lu cur-

la țierei cele mance și explicatiunile a mine — necorecte, și de asta data poporulu; căoi dlu pretore ni spuse, că ține de la dlu vice-spanu Tabaidi din cumca ambii concurenti, desi posedu și certitudinea de calificatiune, totusi admisi la alegere pana nu vor depune rigoros de notariatu — pentru acestu și ai ceva ratiunabile? — Judece on-

șu ată'a dion, că — vai si amaru de le dia comitatu strainu, căoi acel'a, și precari, vrendu a recurge în comitatu postu notarialu, în intielesulu acestariu este espusu sermanulu la 10 rite și impreunate cu multe fatigia și

de ține țiera cu atari legi, respective notariu și explicatori de legi!!!

șe, alegerea totusi se țienă, inna condăca: alesulu nu pôte fi intaritu, și depune poruncitulu esamenu rigoros: o noua „Tabaidaiada!“ Acestu șur — trebeu să fia unu renegatu; șenialu intru inventiuni diavolesci, și renegatii s'au dōveditu! —

șu, șeșulu nostru d. Talosiu, este șeșulu Aradu pentru depunerea esamenușu, șeș — dōra alta ceva! — șeș șur, nu voiu lipsi d'a le comunica șinte. — Argulu.

primi în data 41 fi; er un'a pentru Reuniunea investitoriloru, carei se veni 48 fi. Pentru aceste binefaceri a seceratu și va mai seceră cele mai cordiali reconșcintie!

De la noi dlu Jonescu a mersu la Resitia, fiindu invitatu de numerosii frati Resitieni, cari venisera a vedē reprezentatiunile de aici. Se ntițelege că și în Resitia, unde a datu dōue reprezentatiunii, au seceratu asemenea triumfuri. Astfelu apoi, petrecutu de iubirea și multiamit'a poporatiunei romane din aceste părți, trech la Temisiora. — J. M.

Temisiora-Fabricu, 20 maiu st. v. 1873. (Lamuriri positive.) Cu privire la școl'a noastră romana confesiunala de langa biseric'a Stlui George, din acestu suburbiu alu Temisiorrei, care școl'a a devenitu obiectu alu unei stări miserabile, avemu onōre a Vi comunică armatorie:

În anulu 1869, ministeriulu de culte și instructiune publica, au adusu una lege școlarie, în urmarea careia tōte comunitățile au fostu îndrumate a-si declară școlēle de comunali, șeu de confesiunali. Romanii din Temisiora, după consvatuire cu intieleginti'a loru, și-au declaratu școlēle de confesiunali, er magistratulu nostru din adunarea generala a esmieu una comisiune, în carea din partea romaniloru a fostu dlu protopopu Dreghiciu și dlu advocatu Ratiu, pentru d'a luă notitia despre localitățile școlēloru și despre poporatiune. Edificiile școlari erau înscrise în cartea funduala ca proprietate a comunei Orasieneșci. — Cum va fi reportatu acōsta comisiune magistratulu? — nu potemu șoi; destulu că acōst'a prin aduparea șa generala a decisu, ca școl'a adeca edificiuulu din maierele-vechi și celu dela Stulu Ilie din Fabricu, să se lase romaniloru spre folosire, — er edificiuulu dela Stulu George în care se afla 2 clase serbe și un'a romana, șee lase numai șerbiloru. — Acestu decisu s'a inmanuatu șerbiloru, pre a cărui basa s'au și inseris în cartea funduala pe numele șerbiloru; Romaniloru de feliu nu s'a datu nici o șcire. — Șerbi, în anulu 1870, radimati pe inserierea loru fora șcirea romaniloru, au abdisu romaniloru localitatea pe cale judeciala; — respunsulu din partea romaniloru a fostu negativu, le care șerbi au intentatu romaniloru procesu. Romanii vrendu-nevrendu s'au veditu constrinsi a-si luă apertoriu și țienendū o conferintia la carea au participatu și intieleginti'a, dlu advocatu Adamu, din impulsu natiunala s'a oferitu a susțienē procesulu gratis.

Sub decugerea procesulu s'a protestatu în contra decisulu magistratulu, și înaltulu ministeriu de culte și instructiune a afiatu cu cale a nulificā acelu decisu; dar după cum șoimu din esperiinti'a de tōte dilele, că la noi tōte mergu fōrte încetu, asi și decretulu nulificatoriu a șositu numai după inchierea procesulu!

Din aceste se vede că, judetiulu pe bas'a estrasulu din cartea funduala a adusu șentintia în favōrea șerbiloru. Dlu Adamu, pe bas'a rescriptulu de nulitate, a apelatu la Tab'a regia, care ne considerandu actulu alegatu, a intaritu prim'a șentintia intru tōte. — Dlu advocatu Adamu acō, în locu de-a cere casatiune, a apelatu la „Curia“, — er șerbi pe bas'a șentintieloru dōue, a cerutu esecutiune, și în 21 aprilu la 4 ore după mediadi — ni s'a inchisu școl'a, cu fōrti'a; unu lucru, ce în lumea culta, afora de Ungaria — nu mai pôte fi! Romanii din punctu de vedere de dreptate au tramis una deputatiune la ministruulu de culte, de unde a venit la magistratu îndrumare ca să ni se deschiida școl'a! În contra acestui mandatu șerbi au protestatu și a si mersu o deputatiune la Pesta, unde — nu șoimu ce se va fi fōritu; destulu inna că cu re'ntōrcerea deputatiunei, șerbi au șoscu din școl'a romana tōte recușitele școlari și le au pus sub ceriulu liberu în plōia,* — pre candu decisiunea de la Curia regia inna n'a șositu. Totusi astadi, cu ajutoriulu lui Dumnedișu și cu grati'a fratiloru șerbi, prin influenti'a judetieloru drepte, intr'o țiera constitutiunala și liberala ca Ungaria, unde predomnesce dreptulu pumnulu, am devenitu cu investitoriu, cu școlari și cu recușitele școlare — sub ceriulu liberu, am potē dice — Vogelfrei, în mil'a șortii! Șocși din școl'a redicatu de ștrabunii nostri, unde de dieci de ani, prin ștepanire eramu intrudusi, astadi nu avemu unde să ni oș-

*) Asiā vedi — țiera civilizata, statu de cultura! R e d.

șem prunoi! Si — ce este și mai tristu, n'avemu cui ne plange! căoi a peritū dreptatea n'țiera!! Dōmne ore pana candu?! —

În cauz'a bisericiei inna nu ni merge mai bine. De și înaltulu ministeriu de cultu, sub respunsabilitatea personala a administratorulu metropolitanu șerbescu, a demandatu ca de locu să iese comisiunea pentru despartire în Fabricu, totusi șerbi renitanti, nu voescu să ēē; — și pre ei — nime nu e în demana ca să-i șcōta cu poterea, ca și pre noi din școl'a! Ore dōmne — pana candu?! —

Poporulu este indignatu pana 'n șufletu de atâte brutale nedreptăți. — Ce ore ar dice acuma maritele judetie pre la cari a amblatu procesulu din cestiuene, în care cererea romaniloru e drēpta ca lumin'a, — ce ar dice 'naltulu ministeriu, și ce înaltulu Imperatu, — dēca Romanii în desperatiunea loru, pre cum sunt, s'ar pune asi apert'a caus'a drēpta cu pieptulu șeu pumnulu, după ce cu legea în mana pe la judetiile din Ungaria nu si-au potut'o castigā?! — Abuna șema atunci ii-ar taosā de conturbatori de pace, — de rebeli. — Ei bine, dar nu noi șentemu aceia, Dōmniloru, noi cei ce de o mfiā de ori ni-am reclamatu dreptulu pe calea legi, — ci voi cari nu voiti a ni recunōșce unu dreptu atātu de evidentu! dar reclamāmu în pblicu, ca să audia lumea nepreocupata, și vom mai reclamā și la Maiesstate, apoi — de nu vom aflā nici acolo dreptate urmāre și responsabilitatea cadia pre capulu celoru ce ni denega dreptatea și facu barbarie!

Mai multi din cei asupriti.

Notariatul Bulciului, cerculu Muresiului, cottulu Carasiu, în maiu 1873.

(Eta cum dōmni dei mici, nepedepiti de nime și batu jocu de lege! Eta cine ingretioșidia și instraina inimelu poporulu romanu de catra dōmni și ștepanirea magiara!) În 9 dec. 1872, în notariatul Bulciului ni-se fach substituirea de notariu, punenduni-se unu individū pre care nici unu reprezentate din corpulu reprezentativu alu comuneloru apartienērie la acestu cerou, nu l'a voitu, și toți unanimu au protestatu contra violintiei judelui cercuale, carele acompaniatu de comisariulu de securitate pana la atāt'a devenise, încātu pe unii membrii ai corpulu reprezentativu, începudu cu a li dā leștiuni din gramatica, și puse cu nasulu la parete, pentru că nu șoiu recitā lectiunea limbistica — asiā precum i placea DSale, și anumitu pre unulu pentru că a cutediatu a dice: „Sē mergemu dēca nu ni se dā voia libera d'a alege; dēca s'au potutu face substituirea fora noi, apoi nici nu a fostu de lipsa ca să șimū chiamati aici.“ „Sē mergemu,“ etc. nu a fostu iertatu a dice, ci — „me ducu!“ Asia preserie dlu pretore!

Unu let, anu venerabilu, vedindu fōrti'a ce se aplica din partea tiranulu de cerou, și observendu că ce Dniei Sale nu i place, nu i iertatu a vorbi, — a oftatu de la anima, pentru atāt'a nedreptate, ce ni-se face din partea unui dōmnu de romanu; deci pentru acōsta oftare l'a pus dlu pretore cu nasulu la parete sub ouventu că „a gemutu șpre reșunare!“ *)

De prisosu s'a documentatu cu legea în mana, din partea conducetiorulu nostri că, numai corpulu reprezentativu are dreptulu de a substitui; tōte au fostu fora rezultatu, căoi dlu tiranu cercuale Lazaru, s'a esprimatu în pblicu: acum punu legea la o parte și facu substituirea ex offu! — asiā a și facutu! Cu tōte aceste, noi șentiamū în inima nemangajere pentru că — moralmente noi am invinsu în contra fōrtiei brutale, și cu atātu mai vertosu, căoi nici unu reprezentante nu a voitu a subscrie protocolulu de substituire! Toti fiindu de cea mai firma convingere, că dlu pretore face o calcare de lege, căoi o substituire ex offu, contra legi — nu pôte avē locu atunciā, candu corpulu reprezentativu propune unu barbatu, declaratu legalmente de aptu pentru conducerea oficiulu notarialu. —

Inna acōsta substituire s'a facutu astfelu ex offu, numai la cas'a notariala în Bulciu; era a trei'a di după acestu afrontu alu legi, dlu ti-

*) Apoi să ne mai șuperāmu pre ungueri că nu punu multi romani în dregatori! De n'ar pune nici pre unulu, căoi celu puciu — n'am avē pentru cine să ne rusināmu, să ni ascundemu faci'a de naintea lumii! — Si cu astfelu de dōmni ștepanii vor să ni faca placuta constitutiunea, libertatea și ștepanirea loru?! Nu; atari tirani pregatescu țier'a pentru unu jugu strainu de feru! Las' că veti vedē. — R e d.

șanu cercualu a citātu la reședinti'a sa în Birchisiu pre judii comunali, și pre căti-va reprezentanti, mai alesu jurati comunali, și li-a impusu a subscrie protocolulu de substituire.**)

Dar a trecutū cu vederea că, și aci a calcatu legea, carea în §. 84 apriatu dice, că substituirea se face: „in loculu reședintiei notariulu cercuale.“

Am datu deci protestu șolenu la municipiū, în firm'a șperantia că astfelu de substituire șolegale se va nimici, și că partid'a deākista, carea a votatu legea comunala și i-a esoperatu intarirea prin maiesstate Șa Regale, — și caro se falesce a ștepani în comitatu nostru, va țiene cu rigōre propri'a lege; — intr'aceea ce să vedi! Dōmni deākisti nici nu au afiatu de bine a substerne măcar protestulu nostru la municipiū, ci — l'a delaturatu șimplu; șolantante dōvedā, că lorū chiar din legile lorū, nu-mai acea li e șantu, ce lorū li place ocașionalmente! Era acea ce dā cătu de putinu dreptu poporulu, șimplu se delaturā.

Acuma este diumetate de anu, de candu șentemu cu potere bruta șiliti a șuferi de notariu substitutu pe unu individū, pusu de tiranulu cercului, contra legi și vointiei nostre, și platitu din șudōrea nostre! Am așteptatu, și totu am așteptatu — pana acuma, cugetandu cumca dōra tiranulu va aflā șositu timpulu ca să se escrie concursu pentru statiunea notariala, și apoi atunci să ni alegemu noi pre notariulu nostru; pentru de a inteti, în corpōre totii reprezentantii, cu preotii și investitorii în frunte, ne-am dusu la dlu pretore cercualu de l'am rogatu și intrebatu că: Ce șocōte în acea privintia? Respunsulu a fostu — că: nu a fostu de lipsa să venimū și să ne oștenimū pentru asiā ceva căoi lucrulu atarna dela DSa și va deschide candu va fi timpulu! *)

Intrebandu-lu despre timpu, ni spuse fora șerva, că acel'a va fi candu vā vōt șensulu, adaugendu că pōte va face alegere șeu dōra er numai substituire după cum va aflā de bine! *)

Aceste tōte dlu pretōre cercuale numai pentru acea — le face pentru că adēca în Bulciu să pōta pune de notariu pe fratele șociei șale, care la depunerea unui rigorosu a cadintu din limb'a magiara, și are terminu de unu anu ca să-o invetie, ceea ce — crede a pōte implini ca notariu substitutu în Bulciu!

Dar dlu pretore totu se cugeta și pentru unu casu, dēca ar fi constrinsu a cedē reprezentantiei dreptulu de alegere, șensulu la nnu locu ore unde se se fi esprimatu că, va tōmī alegerea asiā, ca unulu din minoritate să se certe cu altulu din maioritate (șiresce în contielegere cu Dnia Sa), er șensulu să profite de acōst'a să șistodie alegerea, aruncandu-ne pre capu er pe cumnatulu seu, pana candu va fi investiatu limb'a magiara!

Dar cu tōte, dlu pretore Lazaru, vedindu că cu reprezentanti'a de acum nu pōte dispune după placu, cu o cale se apucā ca pe căti-va reprezentanti virilisti să-i destituiesca de dreptulu lorū și să-i înlocușca cu jidani, cari sunt bunu de tōte. Dēca Dsa ar face acōsta rectificare în intielesulu §-lui 85 din legea comunala am intielege-o; dsa ar eșā afora, și ar censurā listele de dare în faci'a corpulu reprezentativu, și celu ce plateșca mai multa dare, ar fi reprezentante virilistu; inna — cu totulu altfelu face șensulu rectificarea, adēca prin cumnatulu seu, notariulu substitutu, după cum cōștrāmu una epistola a acestuia cătra primariulu comunala din Tisla, în carea se dice asiā:

„Bade Toma! Inna astedi să vini pana la mine, ca să ne intielegemu, pe care să punemu reprezentante comunala în loculu dtale și a investitoriuulu, șeu să-mi tramiti Tabela B. că apoi voiu aflā eu pre cine să punu.“

Subșerisū: Zsigmond, m. p. notariu. —

Provocatulu primariu a reflectatu pe dlu notariu substitutu, că dēca se computa darea

***) Ce ti-e misieli! Are curagiū a calcā legea, dar — n'are a luā asupra-si respunderē, ci ambla a o derivā de la sine prin nou actu de tirania! —

*) Adevratu mōdelu de tiranu constitutiunatu, acestu dōmnu pretore! Duceti-lu la Epuseștiunea din Viena, că va fi premiatu ca atare cu medali'a cea mare! R e d.

*) „Das heisst Luder treiben mit dem Gesetze,“ — ar dice la acēt'a nēmtiulu, — er noi fratiloru, să adunāmu bine aceste date, căoi candu vom avē o gramadā destulu de mare, apoi cu ele vom pasi naintea MSale și vom rupe de buna șema capulu acestoru tirani! — MSA de șicuru nu va șuferi functionari publici de cutesare orba în fora-delegi! R e d.

investatoriului după lege — duplu, atunci investitorului plătesc mai mare dare, și nu pot fi stersu. Dar a respunsu notarului subț. „că, de l'ar să pune elu, nu-lu primesece dlu prițore Lazaru, ci ilu storge din lista!“

În aștefeliu de imperjurări, după aștefeliu de triste sperinție, nu ni mai roman de oțtu a face o deputatiune din partea corpurilor reprezentative către Dlu Vice-comite, carele de multe ori s'a aretată dreptu și respectatori de lege; și deca nici aci nu ni se va luă în considerare plânsorea, rogarea atunci ni vom caută refugiulu la Buda și Viena, unde vom săi descoperi abuzurile și batjocurile ce le facu domni cu legea.

Mai multi reprezentanti.

Otlaca, cottulu Aradu, 21 maiu v. 1873.

(*Capitolo genarose crestinesci — merita recundere publica!*) Cu anim'a plina de bucuria vinu a pune în vederea onoratalui publicu oțtitoriu unele fapte generose și demne de imitatu ale unor bravi conlocutori otlaceni. — *Joanu Mara, Nicolau Ardeu, și Petru Mosiu*, petrunsi de o intima iubire către sant'a noastră biserică, veniți în anul curințu a aduce cele mai frumoșe arderi pe altariulu lui Cristu.

Anume celu d'antiau, *J. Mara* împreună cu soci'a sa *Maria* nasc. Betu, procură pe apeșele sale — pentru sant'a noastră biserică o campana de 340 de pondi, în prețiu de 900 fl.; și doilea a procuratu și pusu înainte biserică o crucă mare de pētra, în prețiu de 250 fl.; și alu treilea a ornatu santulu altariu cu unu literiu pompau de argintu, în valōre de 70 fl. v. a.

Candă deci amintesc în publicu aceste fapte crestinesci frumoșe, purcese din pepturi adeverate oțescine și romane, nu potū retacé și despre sensatiunea plăcută, ce au produsu ele în animele tuturor consatenilor nostri. Toti sunt petrunsi de recunoscintia, și toti li potescu evlaviosiloru daruitori viētia îndelunga și fericitā! Se întielege că faptele bune a prindu inimele bune de doru de a emulā și ele, de a se întredē intru aducerea sacrificioloru! —

George Turicu,
doicinte.

Varietati.

== *F63 a officiosa*, „La turquie“ din *Constantinopol*, reproduce una necrologu incunguratu cu doi, asupra mortii principelui Cuza, în care dice între altele: „Principele *Cuza* a avut meritulu, de a se pune pe țoromulu adeverate-lorū interesu ale Romāniei, urmandu aceea politica intieptu, care consista: de a se întielege d'a dreptulu cu *Curtea euzerana*, spre a nu reurge la veri-unu amestecu ôre-care în oestiu-nile ce prișecu singuru pe ambele țieri numai. Romānia are în adevēru dreptate să deplanga pe acestu mare oțtarianu.

(După „Poporul.“)

== (*Er e revoltă a sateniloru contra domniei!*) Totu semne bune: abia publicarama în nrii precedente doue asemenea cașuri, dejā alu treilea figurēdia în foi, numai inca după înșoi-intiari telegrafice. În cottulu *Trenciu*, comun'a *Bosait* slovasii se rescolara — totu pentru comasatiune — în contra proprietariulu mare si-lu alungara de la sine. S'a comandatu potere armata. Vor mai uicide căti-va și — lucrulu va fi impacatu — pana la alta ocaziune.

Pentru gimnaziulu rom. din Bradu.

prin rev. d. parochu și asem. cons. *Moise Magdu*, ni se tramise din *Sioimosiu*, cottulu Aradului o colectu de 10 fl. v. a. la carea au contribuitu:

Zamf. Cuparescu, jude comunalu în *Sioimosiu*, 2 fl.; Teod. Tripou, parochu în *Radna*, Jos, *Vuculescu*, capelanu în *Sioimosiu*, și dlu colectante — câte 1 fl.; *Eutim Bugariu*, doicinte, 50 cr.; și cu tasulu biserică de *Sioimosiu* 4 fl. 50 cr. —

Concursu.

Pre bas'a concesiunei de 11 maiu 1873, nr. 748, referitōria la edificarea unei școle noue gr. or. confesionale romane în comun'a *Alisoiu*,

comitatulu *Timisiu*, subscripsiulu comitetu parochialu, conformu planulu și proiectulu de spese aprobate de venerab. consistoriu diocesanu, deșchide prin acest'a concursu de licitatiune minnendo.

În proiectulu de spese pentru edificand'a școlă, sunt urmatoriele sume:

1. Pentru lucrulu zidariulu, (Maurer Arbeit,) și alu tigliariulu acoperitoriulu, (Ziegeledecker Arbeit,) fora materialu; și alu petriariulu (Steinmetz Arbeit) cu materialu, — la olaltă . . . . . 1.500 fl.
  2. Pentru lucrulu lemnariulu, (Zimmermann Arbeit,) cu materialu . . . . . 2.860 fl.
  3. Pentru lucrulu mesariulu, (Tischler Arbeit,) cu materialu, și a sticlarariulu (Glaser Arbeit) . . . . . 1.500 fl.
  4. Pentru lucrulu lăcatoriulu, (Schlosser Arbeit,) și alu faurulu, (Schmied Arbeit,) cu materialu . . . . . 540 fl.
  5. Pentru lucrulu tinichiarulu, (Spengler Arbeit,) cu materialu . . . . . 600 fl.
- 7.000 fl. v. a.

Doritori de a întreprinde zidirea aceste școlē sunt avisati, a se infacisā în diu'a de licitatiune, care se va țienē în 3/15 iuniu 1873,* după servitulu s. liturgie în biserică în *Alisoiu*, unde pre lenga depunerea vadiulu usitatu, după prețiu de estimatiune, se va întreprinde licitatiunea și încheierea contractulu, care conformu ordinatiunei ven. cons. 22 oct. 1871. nr. 1274 ep. 457, se va subterne vener. consistoriu diocesanu spre revisiune și ulterioara aprobare.

Planulu edificandei școlē, precum și condițiunile se potū vedē în faci'a loculu la presi-diulu comitetulu parochialu.

Datu din șiedint'a comitetulu parochialu în *Alisoiu*, țienuta la 20 maiu 1873.

Dem. *Vladu Mihailu*, m. p.
presied. comit. parochialu.

Veniamin Martini, m. p.
notariulu comitet. paroch.

Cu șcirea și invoieș dlu inspect. școlariu *Luca Calaceanu*.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de Capelanu, pre langa nepotinciosulu parochu din *Vraniuti*, *Dimitriu Popoviciu*, protopresb. Bisericei-albe, se publica concursu cu terminu pons în 9 iuniu a. o. cal. vechiu, pre lenga emolumintele urmatorie:

- a) a trei'a parte din sesiunea parochiala;
- b) a trei'a parte din biru și din venitul stolariu
- c) a trei'a parte din casele țitōrie de parochi'a șus numitului parochu, adica: din 170 de case. —

Doritori de a ocupā acestu postu, — au a-si tramite recursule, instruate amesuratu Statutulu organiciu bis. și adresate către Comitetulu parochialu din locu pona la terminu mai șus insemnatu — către d. *Iosifu Popoviciu*, protopresbiteru în *Jam*.

Vraniuti, 19 maiu c. v. 1873.

În cōntielegere cu Dlu protopresbiteru: 1—3
Comitetulu parochialu.

Concursu

La statiunea investitorēșca vacanta din comun'a *Olosiagu*, în protopresv. *Lugosiulu*, cottulu *Carasiulu*, se deșchide concursu pana în 16 iuniu st. vechiu, a. c.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, 4 jugere de pamentu, 8 orgii de lemn, din cari are a se încaldī și șool'a, 20 cr. de la inmortentari fora, și 40 cr. cu liturgia, cortelu liberu cu gradina, grajdu și siopronu.

Concurentii au a adresā recursule instruite în sensulu statutulu org. către on. sinodu parochialu gr. or. din *Olosiagu* și a le tramite dlu protopresv. *George Pesteanu* în *Lugosiulu* *Olosiagu*, 22 aprilu 1873.

În cōntielegere cu dlu protopresv. tractualu: 2—3
Comitetulu parochialu.

*) Șcurtimea terminulu ne face a insemnā aici, că — ni-a șositu acestu concursu spre publicare abia mercuria trecutā în 4 iuniu n. după mediadi, candu nu se mai potea primi în nrulu de joi! — R e d.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din *Ciudanovitia*, protopresbiterulu *Oravitiei*, comitatulu *Carasiulu*, se publica prin acest'a concursu.

Emolumentele sunt: 34 jugere de pamentu, birulu de la 142 de case, și stol'a îndatinata.

Doritori de a ocupā această parochia sunt avisati, recursule lorū, provădiute cu documentele prescrie în statutulu org. bisericescu, adresate cōmitetulu parochialu, ale subterne dlu protopresbiteru *Iacobu Popoviciu* în *Oravitia*, pana la finea lunei lui maiu c. v. 1873. *Ciudanovitia*, în 6 maiu 1873.

Comitetulu parochialu,
în cōntielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.

3—3
Nr. 325 Plen.

Concursu.

La consistoriulu subsemnatu, e d'a se deplinī în modu definitiv postulu de secretariu, provădiutu cu salariu anualu de 1200 fl. v. a.

Cine voieșce a veni la acestu postu, e pottitu să tramita în respectulu acest'a la subsemnatulu consistoriu pana în 20 iuniu st. vechiu, (2 iulu nou.) a. c. recursu scrisu de mână sa, și să arete în acel'a cu documente autentice:

- a) că e credinciosu alu bisericăi greco-orientale;
  - b) ce studia a absolvitu; ce limbe vorbesce și șcrie?
  - c) că are cunoscintie sistematice din institutiunile canonice ale bisericăi greco-orientale;
  - d) unde a fostu aplicatu pana acuma, și ce praca are în șfacerile oficiale de conceptu și de manipulare.
  - e) că are conduita recomandabilă în partea morala.
- Secretariulu, fia elu preotu ori mirēnu, a-fara de agendele ordinare secretariulu, are a provăde referat'a în șenatulu bisericescu și în celu epitropescu, precumu și în șfacerile presidiale.

Oradea-mare, 7 maiu v. 1873.
Consistoriulu eparchialu gr. or.
3—3
din Oradea-mare.

Nr. 326 Plen.

Concursu.

La consistoriulu subsemnatu, e de a se deplinī în modu definitiv postulu fiscalulu, provădiutu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. unde se recere, ca fiscalulu.

- a) să fia credinciosu alu bisericăi gr. orientale;
- b) să aiba diploma de advocatu publicu;
- c) să aiba cunoscintie sistematice din institutiunile canonice ale bisericăi gr. orientale;
- d) să aiba conduita bună în partea morala;
- e) să locuiesca în Oradea-mare.

Fiscalulu e detoriu a asistā la șiedintiele consistoriale în tōte resōrtele; a șperā în la-intru și afara drepturile bisericăi, și a procedo din oficiu în șapșele disciplinare și matrimoniale, după instructiuni.

Loculu de cura

INSULA MARGARETEI

în nemedilocita apropiare de capital'a și resedenti'a Buda-Pest

Temperatur'a fantanelorū artifice de 35° R. — Cadu de porcelanu și de marmure, pre c și tăiate în pētra, și cu aparate de dusu, — parte de parcu mare, — aeru școlintu, — 200 odai provădiute cu totu confortulu, — salonu mare de conversatiune, — gazete din țiera și din ștrănetate, — muzica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei *Margareta* s'a folositu cu șuccesu vorabilu sunt:

Podagr'a — reumele de musculi și de nervi — inflamașile șcronice de încheietari și de contractiunile și intiepenirile după podagra, vatemari șterne, inveninare prin plumbu, tifus și d' teritis — dorerile de nervi — junguriile — șcrofulule cu bubōne și cōcerea gâlciloru — bōlele de țerice de pele — morbiu de șce, morbulu șlabitiune de picioru — dorerile șce provina de la vatemari din afora șeu de versatu, plegele dorerose, intiepenirea — pētra din beșca și bōlele de renunchi dorerile isterice, ștricarea regulei în menștrutiune. etc. etc.

Se concede șcadiamentu în prețiu — la șonementu șeu cumparare impoșana de bilete pentru bai și pentru vaporu.

Locutoriulu pre insula li se facu favoruri atitū la bai, cătu și la vaporu. Comunicatiune cu capital'a în fie-care ôra de două ori cu vaporulu.

Șesonulu de vēră se șcepe la 1 maiu. Comande pentru locutiune primesece Inspectoratulu pe *Insula Margaretei* p. Buda-Vechia.

(Respicișce nu se șcerēdia.)

Directiunea.